

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRIZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Egy magyar tudós tanárjáról.

Kit a genfi egyetem „doktorság”-gal tüntetett ki.

Akiről itthon megfeledkeztek.

Budapest december 10.

Idősb dr. Balogh Ferenc debreceni református theologiai akadémiai tanár, nagynevű egyházi író ne vegye rossz néven, ha e helyről foglalkozunk vele illetőleg a mellőztetéssel, mely az ő hófehér szeméjében a magyar református egyházat is érte. És éri, hiában ministrál Apponyi Albert gróf mellett egy református Tóth János, mint államtitkár.

Aki pedig az alábbiakat cáfolni tudja, cáfoljon le minket, hogy nincsen igazunk.

Nagytisztelétű Balogh Ferenc tanár ur félszázad éve oktatóskodik a debreceni öreg kollegium egyik hittanszaki akadémiai tanszékéről.

Balogh Ferenc tanár köz-, mint magánéletének lefolyása zökkenés nélkül való élet. Egyike a leghasznosabb és legrokonszenvesebb életeteknek. Mint fehér galambnak egyenes szárnyalása, olyan határozott a Balogh Ferenc tanár pályafutása is. Soha nem bukácsolt, mindég egyenesen haladt előre sokaktól áldott pályafutásán, mely eredményekben, sikereiben olyan kiváló, olyan gazdag pályafutás volt, melyhez hasonlatos gazdag életet Magyarországon, sőt a szűkebb haza határán kívül is keresni kell.

Balogh Ferenc nemcsak az oktatás terén szerzett páratlan, felülmulhatatlan érdemeket, de a magyar református egyház történetének feldolgozásával, tartalmas tollú ismertetésével több külföldi irodalmi vállalatok kiadványaiban, a művelt külföld, protestáns tudományos világ legelőkelőbbjeinek elismerését is kivívta világszerte.

Balogh Ferenc tanár iskoláztatási ügyünk fejlesztése mellett ered-

ményesen munkált közre a református egyházi élet felvirágoztatására is, de jóságos lelkével sohasem felejtkezett meg arról a nemes szeretetről, arról a nemes türelemről sem, mellyel más egyházakkal szemben tartozunk.

Balogh Ferenc közel félszázados tanári, irodalmi, egyháztársadalmi működését és kiváló sikereit, aminthogy az illik is, méltányolták is. Méltányolta a művelt — külföld.

A genfi egyetem tanári kara az idén választotta meg, emelte ki a nagy, de még szerényebb magyar tudóst — doktorainak, theologiai doktorainak sorába...

Érdekes, hogy még itthon is kerültek lapok, emberek, akik bár futólagosan tudomásul vették ezt a magyar tanárt, magyar tudóst legritkábban ért kitüntetését, hódolatát a művelt nyugat egyik legrégebb tudományos főiskolájának, a genfi egyetemnek.

Való igaz, hogy ezzel a futólagos tudomásvétellel, egy öreg ma-

FEKETE nyakkendői a legszebbek.

Az erő ...

Irta: *Máriássy Lili.*

Dölyfös, büszke göggel
Kacagok a világ szemébe.
Nem kell nekem senki
Hazug szájalma, részvéte.

Megvetem a gyávát,
Ki sebeit koldusként kitarja,
Ki az irgalmat, szánalmat
Az emberektől — várja ...

A görnyedt csuszva-mászót,
Az alázkodót megvetem ...
Kinek mindennapi kenyere
Csak: — nagyuri kegyelem.

Kiben nincs büszke lélek
Csak azért, hogy jól éljen ...
Hízelegve hajlongani
S nem érezni, hogy ez szégyen.

Am, tisztelem, ki lelkén
Nehéz gonddal, gyötrő sebbel:
Panasz nélkül: járkel köztünk
Mosolyogva, — emelt fejjel.

Kit korbácsol az élet,
De sebeit Lázárként nem mutatja;
Könnyét se lássa senki:
Kárörömmel: hiába kutatta.

Tisztelem, ki nem alázkodik —
Csak az Isten előtt ...
És lelke nem ismer csüggedést,
Csak vasakaratu — erőt! ...

A drótostót.

Ezt a történetet az apám mesélte nekem.

A szabadságharc után való években mély esendőség borult az országra. Elnyomták a magyar szabadság égigérő lángját, a hazafiakat börtönbe vetették. Szomorú volt a magyar. Szomorú volt különösen az a szűret, mely akkor egyszer a Hegyalján volt. Dal nem esendült fel, muzsika nem szólalt meg. A máskor daloskedvű szőlőszedők éppen olyan szomorúak voltak, mint maga a gazda. Pedig lett volna ok az öröme. Böven eresztett a hegy. A szőlőskádak mind megteltek és csurgott az édes must, amelyből később az aranyat érő hegyaljai bor kiforr.

Hallgatott az egész hegy. Mintha nem is szüret lett volna, hanem temetés. A pirosnadrágu muzsikások a lábukat lógatták a hegy tövében. Tudták, hogy nem kell itt ma senkinek az ő muzsikájuk. Csak az ősi csókák károgtak odafönt a magasban. Mintha azt mondták volna, hogy:

— Kár, kár a szép szüretért!

Addig károgtak a hegy csókái, amíg Bálint, az öreg szőlőpásztor közibéjük durrantott a mordályával.

— Adta csókái! Még kicsufolnak itt bennünket, — dörmögte fehér bajusza alatt. — Ok persze nem tudták, hogy gyászban van a nemzet, azért van itt olyan szomorúság.

A szőlős gazdák, amikor megunták nézni a szedők munkáját, ábeszélgettek egymáshoz a barázdán. De nem arról beszélgettek, hogy kinek mennyi szőlője termet. Mintha most nem is törődtek volna azzal.

— Vajjon mit csinálhat most Kossuth? — sóhajtott az egyik.

— És a bujdosók merre járhatnak? — sóhajtott vissza a másik.

— Feljön-e még valaha a magyarok csillaga? — mormogták mind a ketten.

Délután felé járhatott már az idő. A messziről kanyargó országúton akkor egy nyurga, nagykalapos drótostót alakja tünt fel. Hosszu lépésekkel közeledett a hegy felé és a boeskorá ugyanesak poros volt, mint azé, aki messzi utról jön.

A szőlősgazdák odafent a hegyen hamarosan észrevették a közeledőt.

— Hopp! — kiáltotta el magát a szőlőpásztor. — Drótostót jön!

És kilötte a puskáját...

A gazdák is a szemük elé emeltek a

Karácsonyi vásár megnyílt

VIDA MIKLÓS Bartha Kálmán utóda

női divat-, pipere és rövidáru üzletében

a SZALLAGKIRÁLYNÉHOZ, Debreczen, Városház alatt

gyar tudósnak rövid meggratulálásával be is érte mindenki!... Még az egyháza is napirendre tért fellette.

Ez jellemzi a mi viszonyainkat.

— Mi jellemzi a viszonyainkat? Az kérem, ha valaki nem volt kiélezett pártember életében! Ha valaki tehetségével, tudásával hatalmon lévő politikai pártoknak szolgálataiba nem szegődött, akkor úgy jár, mint a jó öreg nagytiszteleű „doktor” Balogh Ferenc tanár urunk. A külföld kitüntetheti, hódolattal hajolhat meg előtte, de a mi vezető, kormányzó köreink éppen úgy nem vesznek tudomást felőle, mint ahogy Balogh Ferenc „doktorról” nem vetnek tudomást sem a helybeli, sem központi illetékes intézői a „királyi kegy” ilyenkor szokásos, méltányos megnyilvánulásainak. Pedig nap, mint nap olvashatunk nemesítésekről, magas rendjelekkel történt kitüntetésekről, amelyeknek háttérében hiába keressük az igazi érdemet. Hervadhatatlan érdemeit a Balogh Ferenc dicsőséggel megfutott pályafutásának.

Móricz Pál.

Politikai hireink.

Ujabb tárgyalások.

A függetlenségi párt álláspontja.

Budapest, december 10.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a függetlenségi párt álláspontja nem változott. Barmilyen kibontakozási tervet találjanak is ki, a függetlenségi párt csak olyan megoldást fogad el, amely megfelel a függetlenségi programnak. Világosan dokumentálja ezt Justh Gyulának nyilatkozata, aki tegnap este érkezett vissza a fővárosba. Justh Gyula megmondta nála érdeklődő híveinek, hogy Barabás Bélával Aradon nem

kezüket és úgy nézték a drótot. Az arcok lassan-lassan derülni kezdtek és feszült kíváncsiság tükröződött a szemekből.

— Vajon milyen hírt hoz a drótos? — kérdezték egymástól.

Abban az időben ugyanis az elbujdosott magyarok szokásba vették, — hogy a drótosok útján adjanak hírt magukról. A drótos tót bejárja az egész világot. Daróruhában, rongyos boeskorában egyik országból a másikba vándorol. És senki előtt se lehet gyanus a vándorló drótos. Hisz a vándorlás a mestersége. Ezért üzentek a drótosítókkal a külföldre bujdosott magyarok.

A hegyen pedig megszűnt minden munkálkodás.

Mindenki a drótot várta. Sokan elébe mentek az uton. Ő pedig sietett hosszú lépésekkel.

Mikor az első borházat elérte, a gazda kezét nyújtotta neki és így szöjt hozzá:

— Beesületes drótos! mi hírt hozol?

— Lesz még szőlő, lágy kenyér? — felelt a drótos csendesén és tovább ment végig a hegyen.

Mire a drótos a hegy derekára ért, már csengett a muzsika, zengett a dal az egész hegyen. Mindenki tudta már a hírt, hogy nemsokára megvirrad az éjszaka.

Ilyen vig szüret még soha se volt a Hegyalján.

Krudy Gyula.

tárgyalt az újból való egyesülésről, sőt inkább azt mondta neki, hogy új választás esetében mindenhol föllép ellene, hogy megmutassa az igazi függetlenségi elv győzelmet.

Meg kell ezt állapítani, mert ismét új tárgyalások indulnak meg, amelyek a Wekerle-kormány megmaradására irányulnak. Wekerle Sándor tegnapi audienciája és még inkább gróf Aehrenthal-lal, a valóságos kancellárrá előépített külügyminiszterrel folytatott tanácskozásai eredményezték ezt a fordulatot. Vállalják ők is az átmenetileg közvetítő kormányt és hajlandóknak nyilatkoznak önmagukkal közvetíteni a tárgyalásokat. Kikapcsolnak minden függő kérdést, lemondanak a katonai kérdésekről, provizórium címén hozzájárulnak a bankszabadság megszüntetéséhez, csak hogy megcsinálhassák a választói reformot — a pluralitás alapján. Ezt érték el Aehrenthal támogatásával, aki fölismerte, hogy erre a kormányra a delegációban föltétlenül szüksége van, mert különben bele bukik az annexió bonyodalmaiba. — Ezért tárgyalta vele Wekerle audienciája előtt és után, s ezért ment azután Aehrenthal a királyhoz és a trónörökösökhöz, hogy megnyerje a koronát is ennek a megoldásnak.

Most tehát újra megindulnak ezen az alapon a tárgyalások. Gróf Aehrenthal támogatásával sikerülhet is nekik elérni ezt a célt, legföljebb Andrássy Gyula válik ki a kabinetből, mert ő kívánja még a katonai kérdések megoldását. Azonban ebben az esetben is csak személyi változásról lenne szó, mert a legfontosabbat, a választói reform tervezetét, utóda, aki alkotmánypárti lenne, egészében fenntartaná. Egyebekben a kormány mai összetételében nem változnék, csak az igazságügyi tárcát töltenék be egy alkotmánypárti politikussal. Beszélnek ugyan arról is, hogy gróf Andrássyval Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert is kiválnak a Wekerle fele kibontakozást közvetítő kabinetből, azonban ez a hír nem igen talál hitelre, bár lehetetlennek nem mondható.

A kormány környezetében arra számítanak, hogy a kibontakozás a jövő hét közepén megtörténik. Wekerle Sándor e szerint a jövő héten megy ismét a királyhoz és ezen a kihallgatáson a király ki fogja jelenteni, hogy hajlandó hozzájárulni ehhez a megoldási módhoz, de előbb Kossuth Ferencet kívánja meghallgatni. Ez az audiencia szerdán fog megtörténni, amely után közvetlenül publikálják a király elhatározását. A kormánynek rekonstruálása után a jövő hét második felében ülést tart a képviselőház, amelyben az újra fölélelt kormány bemutatkozik és nyomban beterjeszti az indítási javaslatot.

Ezzel a tervvel foglalkozik az a minisztertanács, amely ma délelben tizenkét órakor ült össze a pénzügyminisztériumban. Wekerle Sándor miniszterelnök részletesen informálta minisztertársait bécsi tárgyalásainak eredményéről, amely fölött aztán igen beható vita indult meg.

Mint értesülünk a kormány rekonstruálásának az lesz a célja, hogy a király kéziratot intéz Wekerle Sándor miniszterelnökhöz, amelyben kijelenti, hogy a kormány lemondását nem fogadja el, hanem megerősíti eddigi állásában. Ezenkívül azonban a királyi kézirat tartalmazni fog olyan nyilatkozatot is, amely határozottan kifejezi, hogy a kormány újból való kinevezése az állami rend folytonosságának fentartása mellett csak a választói reform sürgős megvalósításának idejére szól.

A városházáról.

A város közgyűlése. Debrecen városa ez évben tart még egy közgyűlést, amelynek határideje a hó utolsó napjainak egyikére lesz kitűzve. A jog és pénzügyi bizottság a jó 5 héten, kedden délután tart ülést, ame-

lyen előkészítik a közgyűlés elé kerülő tárgyakat.

Felhívás. A háztulajdonosok részére kikézsített házbérvallomási ivateknek folyó hó 15-ikéig leendő beadására annyival is inkább s ismételt felhívatik az érdekeltek figyelme, mivel az e tekintetben esetleg elkövetett késedelem a kirovandó adónak 1-4 százalékkal való emelésével fog megtorlatni. Debrecen, 1909 dec. 10-én. Városi adóügyi osztály.

A DEBRECZEN

”több ezer példányban
megjelenő

„DEBRECZENI KÉPES
KALENDÁRIOM”-ot

ingyen adja előfizetőinek.

A karácsonyi posta.

Felhívás a közönséghez.

Debrecen, december 10.

A debreceni közönséghez intéz felhívást a nagyváradi posta- és táviratigazgatóság. A felhívásban megjelöli a karácsonyi küldemények csomagolásának módját és címzését, mert csak a szabályok pontos beartásával érhető el, hogy a csomagok rendesen kézbesíthessenek.

A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. — Különösen szemelőtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszert más tárgyakkal egybe-csomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használható. Vászon- vagy papirburkolattal bíró csomagokat göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan át kell kötni, a zsineg keresztelési pontjain pedig peacesíviasszal kell lezárni.

3. A címzésnél a címzett vezeték- és keresztnévének, vagy más megkülönböztető jelzésnek, (pl. ifjabb, idősebb, özv., stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére kiváló gond fordítandó; a Budapestre és Bécsbe szülő küldemények címeiben ezenkívül a kerület, utca, házzám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő. — A rendelkezési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatabláskára, bőrdarabokra vagy erős lemez-papírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni és erősíteni. A papirlapokra irt címekeket mindég egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címet összes adatait feltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogyha a burkolaton levő címet leesné, elveszne, vagy pedig olvashatatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása útján a jelzett papirlapról leolvasható cím alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását és csomagon levő címet felső részén is kitüntesse.

5. A személyszállító vonatok rendes közlekedésének biztosítása céljából folyó évi de-

Czipők!

legolcsóbban a Központi Czipő és Kalap
áruházban, Dreher mellett.

cember 19-től 24-ig a postai csomagok nagyobb részét a vasuti fővonalakon nem a rendes mozgópóstákkal, hanem gyorsteher-
vonatokban rendszeresített külön csomagszállító menetekkel szállítjuk. Ezen körülmény a nagy csomagok szállításában némi késleltetést idéz elő. Hogy a rendszerint alkalmi ajándéktárgyakat tartalmazó postai csomagok mégis idejében rendeltetési helyekre szállíthatók legyenek, kívánatos, hogy a közönség a csomagokat ne az utolsó napon, hanem egy-két nappal előbb adja fel.

6. A csomagok tartalmát úgy a címra-
ton, mint a szállítólevélen szabatosan és rész-
letesen kell jelezni.

Budapestre és Wienbe szóló élelmisze-
reket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgya-
kat (husnemű, szeszes italok stb.) tartalmazó
csomagok címirtaira, nemkülönben az ilyen
csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom,
minőség és mennyiség szerint kiírandó (pl.
szalonna 2 kg., egy pulyka 3 kg., 2 liter bor
stb.). A tartalom ily részletes megjelölése a
fogyasztási adó kivétele szempontjából szük-
séges és a gyors kézbesítést lényegesen elő-
mozdítja.

Kereskedelem, ipar.

A kamara felolvasó ülése. A kamara
rendszeresített vasárnap délelőtti előadások
sorozatát. Vasárnap e hó 12-én Bánfi Oszkár
előadása folytatja; az előadó a magyar pénz-
intézetek központi hitelbankjának főhivatal-
noka és amerikai osztályának vezetője, bi-
zonyára igen érdekes eszméket hoz a hall-
gatóságnak „Világ kereskedelem és bankár
üzlet” címmel bejelentett előadása során. A
felolvasó személyisége jó ismerőse egyben
vidéki pénzintézetek hivatalnokainak, akik-
nek szervezése körül mindig találkoztak az
ő nevével. Előre felhívjuk a nagyközönség
(különösen a kereskedő és pénzintézeti világ)
figyelmét a felolvasásra, amely 12-én vasár-
nap délelőtt fél 11 órakor a kamarai nagy-
teremben fog megtartatni.

Irodalom, művészet.

**Nagy Endre „Csokonai-kaba-
réja.”** Budapestről írják: — Nagy
Endre kabaréjának decemberi mű-
sorát az elismerés megnyilatkozásá-
val fogadja a közönség. Estéről-
estére zsufolt nézőtér gyönyörködik
a művészies finomságú produkciók-
ban, mégis az érdeklődés központ-
jában a „Csokonai-kabaret” áll. Ez
a finom, igazán művészi vállalko-
zás, amelynek keretében Lavotta
muzsikája kíséri Csokonai-Vitéz Mi-
hály verseit, a művészet diadalmas
fenségével hódítja meg a közön-
séget. Medgyaszay Vilma, Feren-
czy Károly, Papp János éneklék
ezeket a verseket a Márk Lajos ter-
vei szerint diszitott színpadon, az
egész ciklust pedig Nagy Endre fi-
nom konferálása vezeti be.

A kaszinói Kazinczy-pályázat. F. hó
1-én járt le a ka-zinó Kazinczy-alapjából az
1909. évre hirdetett pályázat, amely nem
látszik a legsikeresebbnek, legalább a pályá-
művek számából következőleg — Három
pályatétel volt ugyanis kitzúve és a háromra
összesen 9 mű érkezett be, még pedig az
irodalom történeti tanulmányra, a költői
elbeszélésre, a Vergiliusból vett fordításra
4 pályamű. — A Csokonai-kör, amely évről-
évre elszokta látni a pályázat bírálói tisztét,
már kiosztotta a pályaműveket az e célra
alakított bíráló bizottságoknak.

Zeneirodalmi művek. Fűredy F. Gusztáv a debreceni Szabad iskolán tartott zene-
történeti előadásait a jelen voltak általános
óhajára külön lenyomatban boesátja a köz-
önség rendelkezésére és mindazok, akik a
kiadásra igényt tartanak, sziveskedjenek
levelezőlap útján P. Nagy Zoltán zenekon-
servatoriumához fordulni (Piac utca 26. sz.),
hogy a megfelelő számú példányok készít-
hetők legyenek. — A két előadás ára 80
fillér.

Tájékoztató.

— (Mulatságok s egyéb szórakozásokról.) —

December 11, 12.

Szombat, Vasárnap:

A Szent Erzsébet nőegylet karácsonyi
vásárja a Bika disztermében.

December 12., Vasárnap:

Délután 5 órakor.
A Debreceni Dalegylet hangversenye a
Royal nagytermében.

December 18., Szombat:

Este 9 órakor.
A Debreceni Gazda Kör bálja a Bika
disztermében.

December 25., Szombat:

Este 8 órakor.
A Munkás Dalegylet estélye a Bika disz-
termében.

Január 1., Szombaton:

A Szent Erzsébet egyesület tea-délutánja
a Royal nagytermében.

Január 5., Szerda:

Este 8 órakor.
A Polgári Kör táncestélye a Bika diszter-
mében.

Január 8., Szombat:

Este 8 órakor.
Az izr. nőegylet bálja a Bika szálloda
disztermében.

Január 9., Vasárnap:

Este 8 órakor.
Fráter Loránd dalestélye a Bika diszter-
mében.

Január 13., Csütörtök:

Este 8 órakor.
Culp Julia s az orosz trió hangversenye
a Bika disztermében.

UJDONSÁGOK.

— **Thaly Kálmán emlékezete.** A
Csokonai-körnek folyó hó 15-én tartandó ün-
nepi ülése iránt méltó érdeklődés mutatko-
zik nemcsak a kör tagjai között, hanem az
egész művelt polgárságban. Ez magától ért-
hető, hiszen a Csokonai-kör nemcsak a maga
kegyeletét rója le a nagy történettudós iránt,
hanem Debrecen városának és a nagyközön-
ségnek ad alkalmat kifejezni azt a hálát és
tisztetet, amellyel nagynevű országos kép-
viselője, a nagyérdemű hazafi, a város disz-
polgára iránt viseltetett. A Csokonai-kör ez
alkalomra nemcsak a saját tagjait hívta meg,
hanem a város nevezetesebb testületeit és
intézményeit, valamint Thaly Kálmánnak vér-
szerinti rokonait és legközelebbi barátait. —
Remélhető is, hogy ezek közül többen sze-
mélyes jelenlétükkel fogják megtisztelni az
emlékünnepet, amint a helybeli hatóságok is
majdnem kivétel nélkül képviseltetik magu-
kat ez ünnepi alkalommal.

— **A harmadik egyetem.** Szegedről
írják: A kecskeméti jogakadémia ifjúságá-
nak túnyomó többsége elhatározta, hogy
csatlakozik ahhoz az ifjúsági mozgalomhoz,
amelyet a szegediek indítottak a szegedi
egyetemért. A kecskeméti jogászok ma érte-
sítették erről a szegedi agitációs bizottság
elnökét, aki a csatlakozásról jelentést tesz
Szeged polgármesterének. Az agitáció, mely
eddig csak a délvidék területén folyt, az egri
és kecskeméti jogakadémia ifjúságával erős-
bödött és valószínű, hogy a nagygyűlés, me-
lyet a bizottság tervez, 1910. szeptember vagy
október havában már megtartható lesz.

— **A Szent-Erzsébet-Egyesület ka-
rácsonyi vására.** A Szent-Erzsébet-Egyesü-
let mint minden évben, úgy az idén is ren-
dez karácsonyi vásárt, amelynek jövedelmé-
ből jóformán egész éven át segítézi egyre
nagyobb számú szegényeit.

A karácsonyi vásár ma, szombaton dél-
előtt tíz órakor nyílik meg a Bika szálloda
disztermében, amelyet erre a célra nagysze-
rűen rendeztek be a jótékonyaságért buzgó-
kodó urhölgyek. Úgyesen csoportosított sár-
rakban árusítanak karácsonyi ajándéktárgya-
kat olcsón. Aki vásárol, — a szegényeken is
segít. Mindennek meghatározott ára van, a
tulfizetés kizárt dolog.

Van buffet, ahol olcsón étkezhet a kö-
zönség. — Finom italok, bor, sör, pezsgő,
uzsonnák, fekete kávé. Mindennek meghatá-
rozott szerény ára. — Van a vásáron tréfás
posta. Ki-ki levelezhet a teremben levőkkel.
Déléltől-délután zene, mindennap délután
kabaret, ahol egy kis csoda-táncosnő is
fellép.

Gyönyörű csoportja a vásárnak a kézi-
munkák halmaza. Valamennyit debreceni ur-
nők és urleányok készítettek és ajándékozták
az egyesületnek, hogy a szegények ja-
vára értékesítse. A legszebb kézimunkákat
szerezheti ott be olcsón mindenki.

A karácsonvi vásár csupán 2 napig tart.
Ma és holnap. Holnap este véget ér. A vá-
sárra a terem költségeinek fedezésére cse-
kely huszfülös belépődíjakat szed az egye-
sület, de szegényei számára bármilyen sze-
rény felülfizetést is köszönettel fogad.

A karácsonyi vásár kedves alkalmat nyújt
a közönségnek nemcsak olcsó bevásárlásra,
hanem kellemes szórakozásra is.

— **Állatorvosok értekezlete Debre-
cenben.** A tiszabalgparti állategészségügyi
kerülethez tartozó vármegyék állatorvosai e
hó 8-án a vármegyeháza közgyűlési termé-
ben tanácskozássra összegyűltek és elhatározták,
hogy Debrecenben egy állategészségügyi
osztályt létesítenek, mely a budapesti köz-
ponti állatorvos-egyesület fiókját fogja ké-
pezni.

LAPUNK
karácsonyi kedvezménye
A „Debreczeni Képes
nagy Kalendárium.”

EGYHÁZ, ISKOLA.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A refor-
mátus templomokban vasárnap délelőtt a
következő lelkészek végzik az istentiszteletet:
Nagytemplomban Jánosi Zoltán lelkész, Kis-
templomban Szele György lelkész, Kossuth-
utcai templomban Könyves Tóth Kálmán
lelkész, — az Ispotálytemplomban Uray
Sándor lelkész, Csapó-kertben Kovács János
vallásánár, Szegényházban Hajdu Zsigmond
püspöki titkár, Homokkertben Peleskey Sán-
dor s. lelkész, Kistemplomban 11 órakor
Szarka Boldizsár s. lelkész.

„Debreczeni Képes Kalendárium” 1910. évre már 10-én megjelent és
ingyen kapja a DEBRECZEN előfize-
tője még az is, ki most lesz új előfizető.

A mozgalom élén Kondor Mihály kir. állategészségügyi felügyelő áll, aki az egybe- gyűlt nagyszámú állatorvosi kar nagy lelke- sedéssel az osztály elnökének megválasztott. Alelnök lett Reitz János főállatorvos és Csáky János vágóhídi igazgató, jegyzők let- tek Gerő Dániel kir. állatorvos és Erdős Dezső állatorvos, pénztáros Bakesy Ferenc vágóhídi állatorvos lett.

Az osztály céljai közé tartozik a többek között az állategészségügy körébe tartozó fontosabb mozzanatok és főbb kérdések meg- vitatása, az állatorvosi kar jólétének előmoz- ditása stb.

A gyűlés után a „Royal“ éttermében délelőtt volt, ahol az állatorvosi kar nesztor- rát, az érdemekben megőszült Deli Mátyas állatorvost díszelnöknek választották meg.

Itt említjük fel, hogy a gyűlésen közel 70 állatorvos volt jelen. Ennyi állatorvos te- hát sohasem volt még együtt Debrecenben.

— **A Debreceni Dalegylet hangver- senye** holnap, vasárnap d. u. 5 órától, a Royal nagytermében tartja magas színvo- nalu hangversenyét, melynek 7. számában lesz vigaszvalat, játszani fog Rácz Károly teljes zenekarával; a Dalegylet 3 számát Kerner József társ karnagy fogja dirigálni. Megjegyezzük, hogy 2 dal a saját szerze- ménye. — Bizonyára gyönyörködni fog a közönség Harsányi Jolán urleány remek zongorázásában, míg Láng Zsigmond zenekon- zervatoriumi tanár művészi hegedűjátékát Boros Anna urleány fogja kísérni zongorán.

— **Düledező templom.** Makóról ír- ják: A Makó melletti kissombori róm. kath. templom, melyet a műemlékek országos bi- zottsága becses műemléknek nyilvánított, már régóta düledező állapotban van. A kis- somboriak az anyagiak hiánya miatt semmit sem szánhattak a templom renoválására, most azonban a királyi kegy folytán lehetővé vált a templomot jókarba helyezni. Őfelsége ugyanis a vallásalapból 48.000 koronát en- gedélyezett a nevezett célra. Az összeg tíz év alatt törlesztendő. Azóta számosan kisebb nagyobb adományokkal járultak a templom renoválási költségeihez, így például a Rónay család 14.000 koronát adományozott.

— **Vásár-változás.** A kereskedelmi miniszter a debreceni vásárok jövő évi jegy- zékén a következő változásokat tette: április hó 18–26-ára kitűzött vásárokat április hó 11–19-én tartják meg, míg az október 3–11-ére jelzett vásárokat október 17–25. nap- jain. A változásokról ma értesítették a várost.

— **Öngyilkos tanítónő.** Szegedről je- lentik: Karesay Irma dorozsmai állami tani- tónő három év előtt még fiatalon idegbaja miatt nyugdíjaztatta magát. Bátyja, Karesay Aladár tekintélyes gyógyszerész tavaly ideg- bajban szanatóriumban meghalt és azóta Karesay Irma buskomor volt. Tegnap édes anyjától és nővérétől elbucszva, hálószo- bájába ment és ott a függöny mögött felakasz- totta magát. Hozzá tartozói reggel holtan ta- lálták meg.

— **Tanulságok, képek.** A kamara közhírré teszi, hogy a torontálvármegyei szö- vekezetek szövetsége három színes képeso- portot adott ki, amelyek a pálinka romboló hatását, a józan élet áldásait tüntetik fel. Ily képeknek nyilvános helyeken való ki- függesztése az alkoholizmus terjedésének megállítására célszerűnek mutatkozik. Ezért a kamara e képeket az ipartestületek, iparos- körök figyelmébe ajánlja.

— **XXVII. jótékonycélu államsors- játék.** F. hó 16-án tartják meg a közös ka- tonai jótékonycélokra rendezett XXVII. államsorsjáték húzását. Ezen sorsjáték tar- talmaz 18.386 nyereményt több mint egy félmillióra rugó összegekkel, közöttük egy 200.000 koronás főnyeremény, melyek mind középszerűben fizetettek ki. Sorsjegyek á 4 korona, dohánytörzsdékben váltóüzletekben stb. kaphatók.

— **A „Vasárnapi Ujság“** mostanában küldi szét előfizetőinek ünnepi ajándékát, a „Karácsony“-t, mely az idén is a nagyszámú kiváló közlemények és művészi illusztrációk javát adja olvasóinak. E díszalbumot, mely nagy terjedelme és pazar kiállítása mellett a legjobb karácsonyi ajándék, azok az előfi- zetők is ingyen kapják, akik 1910-től kezdő- dőleg lépnek az előfizetők sorába, sőt ezek- nek a december havi számokat is megküldi a kiadóhivatal. A „Vasárnapi Ujság“ előfi- zetési ára félévre 8 korona. Mutatványszámok- kal szívesen szolgál a kiadóhivatal. (Buda- pest, IV., Egyetem-u. 4.)

— **Pincér, mint Sherlock Holmes.** Lapunk tegnapi számában részle- csen beszámoltunk Kiss Jenő pincérfiúnak bűnös ka- landos életéről. A fiatal betörő érdekes letar- tóztatásáról újabb értesüléseink szerint a következőkben számolunk be: Kiss Jenő a 14 éves piros arcú pikkoló a nyáron a Törő- féle vendéglőben kezdte a pályáját. Itt szor- galmas, becsületes fiúnak ismerték és a fiu romlottságát a rossz nevelésnek tulajdonítják, akit az apja így tanított az életre:

— Lopnod szabad, csak rajta ne kap- janak.

Kiss Jenő letartóztatásának estéjén többször be be nézett, a Törő-féle vendég- lőbe, mert szeretett volna beszélni régi kol- legáival. Gyula pincér figyelmeztette a rend- őrt a körözés alatt lévő fiura, de a rendőr mit sem adott szavaira. Nagyot gondolt ekkor Gyula és felesapott titkos rendőrnek. Tizenkét óraker, mikor bezártak, megleste a fiut, aki egyik sötét utcába húzódott és ott várta a záróra idejét. — A pincér Sherlock Holmes felgyűrte nagy prémes gallérlját s egész gyanútlanul esipte nyakon a kis be- törő pikkolót. Kiss Jenő mint világlátott, nagystilű tolvaj viselkedett és csak ennyit mondott nagy rezignációval:

— Már késő!

Gyula pincér pedig hivatása hűségét teljesítésének tudatában kísérte fel régi ta- nitványát a rendőrségre. S az első sikertől felbuzdulva vágyakozott egyetlen, kiváló detektívünk babéraitra.

— **Kardos László** üzletében Kosuth- utca 9. szám, az év végén szokásos alkalmi eladás megkezdődött, melyen a kiállított ki- főgástanal minőségű árucikkek mélyen leszá- litott áron kerülnek eladásra. Egyuttal felhi- vom a t. közönség figyelmét karácsonyi aján- dék cikkeimre, melyek kirakataimban és külön kiállításban is megtekinthetők

— **Párbajozó képviselők.** Még két és fél évvel ezelőtt egy folyosóbeli összeszólal- kozás után dr. Nagy Emil és Farkasházy Zsigmond képviselők párbajt vívtak. A pár- bajban Farkasházy megsérült. Nagy Emil ügyét ma tárgyalta a budapesti törvényszék és párbajvétségért egy napi államfogházra ítélte a képviselőt.

— **Már meggondolta magát.** Szeged- den egy budapesti utazó betörő betöréses lo- pást követett el, azután megszökött Szabad- kára. Onnan a betörő, Tozetto — álnéven Tóth Ferenc — levelet írt, amelyben közli, hogy Ujpesten, édes anyja sirján öngyilkos- ságot követ el. Azonban meggondolta a dol- got, mert az újpesti temetőben eddig senki sem lett öngyilkossá. Tozetto 36 éves, zöld lovaglónadrágot, zöld kalapot és fekete bór- harisnyát visel.

— **Csöd.** Ferenczi József debreceni ke- reskedő csödöt kért maga ellen. A törvény- szék a csödöt ma megnyitotta s tömeggond- nokul dr. Mariska György ügyvédet, helyet- teseül dr. Csath Sándor ügyvédet nevezte ki. Követelések bejelentési határideje 1910 fe- bruár 21-ik napja.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap fo- lyamán az állami anyakönyvi hivatalnál a köve- kező haláleseteket jelentették be: Hers- kovits Irén ízr. 23 hónapos, özv. Bertalan

Sándorné ref. 68 éves, özv. Debreceni Jó- zsefné ref. 67 éves.

— **Titokzatos hulla a lóver- senytéren.** A csendőr őrzőjárat ma délután az ügető versenytér bejárá- tánál egy holtember testére bukkant. A halott 50—55 év körüli paraszt ember, aki még mindezideig titok- zatos módon halt meg. Külső sérü- lések nem látszanak testén és így valószínű, hogy szívszélhűdés érte utjában és nem büntény okozta a halálát. Ez ügyben a csendőrség bevezette a vizsgálatot, hogy meg- állapítsa a halott kilétét és hogy nem-e gyilkosság áldozata. Az esetről a csendőrség telefonon értesítette a kir. ügyészséget.

— **A messenger boyok első áldozata.** Budapestről jelentik: Krinszki János 54 éves hordár, a Váci-ut 53. sz. ház előtt várta a jó szerencsét, megbízást és megbízások alak- jában. Tegnap a törődött ember még egyebet is várt: a hirt, hogy mit végeznek a VII. kerület előljáróságánál a messenger boyokkal, mert a hordárok szakegyesülete feljelentette az új vállalatot. Az előljáróság arra az álás- pontra helyezkedett, hogy a világ folyását az öregek és tehetetlenek kedvéért megállí- tani nem lehet, a hordárokat panaszukkal elutasította. Amikor Krinszki János meg- tudta, hogy az előljáróság a panaszt eluta- sította, annyira felizgatódott, hogy szívszél- hűdés érte és meghalt.

— **Alföldy Károly** táncintézetében a második tanfolyamot december hó 11-én meg- nyitja. Beiratások eszközölhetők az intézet helyiségében Péterfia-utca 2. szám. Telefon szám 510.

— **Rendőri hírek.** Lindenfeld József Külsővásártér 10. számú ház alatti lakos pa- naszt tett Bodor Miklós kocsis és társai ellen, akik zár alatt tartott pincéjéből 65 li- ter bort nádszálon elfogyasztottak. — Klein Mór Piac-utca 2. szám alatti lakos feljelen- tést tett egy nála dolgozó Tóni nevű fiu ellen, aki tisztogatás közben 10 koronát tar- talmazó pénztárcáját ellopta. A rendőrség mindkét esetben megindította az eljárást.

Férfidivat különlegességek, elegáns nyakkendők, házilag készült férfi ingek, valódi angol téli kesztyűk legnagyobb választékban LENGYEL SAMUNÁL PIAC-UTCA 43. Férfi kalapokban spe- cialista.

— **Alföldy László** okleveles táncitanár tánciskolájában Szent-Anna-utca 22. szám gyönyörű sikerrel befejezte az első tanfolya- mot és megkezdte a beiratkozásokat a má- sodik tanfolyamra, mely december hó 11-én kezdődik meg délután 5 óraker. Beiratkozá- sokat bármely időben elfogad. Telefon sz. 735.

— **Karácsonyi és újévi ajándékok- nak** legalkalmasabb diszkönyvek, ifjusági iratok, díszes levélpapír dobozok stb. nagy választékban kaphatók **Hegedűs és Sándor** könyv- és papírkereskedésében **Kossuth- utca 11.**

— **Papa Mama Baba Mentze!** in- gyen megtekinthető **Kossuth-utca 4. sz.**

— **Ügyvédjelölt nagy praxissal** (néme- tül is tud) ügyvédi irodában a délutáni órákra alkalmazást keres. Cim (telefon útján is) a kiadóhivatalban.

— **Könyvkötészeti munkákat** Dávid- házy Kálmán és társa cégnél rendeljünk.

— **Megnyit a baba menyország!** **Kossuth-utca 4. szám alatt.** Babáknak ingyen! Papáknak és mamáknak olcsó pénzért! Csak rövid ideig látható!

„TALÁLKOZZUNK“ a minden tekintetben kielégítő, villanyvilágítással ellátott modern **„NEMZETI KÁVÉHAZ“-ban, a Petőfi-téren!**

Gyöngyi Izsó, a messzendszer bojak illemtanára. Meválík a debreceni színháztól.

Pesti háztulajdonos lesz.

Debrecen, december 10.

Csak a napokban vette kezdetét a fővárosban az a szenzációs ujtás, amelyet angol nyelven a „messenger boy“ intézményének neveznek. Magyarul legtalálóbban a „postás fiu“ elnevezés felel meg ennek a máris népszerű idegen címnek.

Budapesten a Dohány-utca 29. számú házában van a központi irodája a „messzendszer bojt“ vállalatnak, amelynek kiváló művésze Gyöngyi Izsó mester tiszteletreméltó asszonya és sógorasszonyai: Hirsch Zoltán és Schüller Józsefné a tulajdonosai. A vállalat tényleges vezetője, Hirsch Zoltán, Sélly főkapitánysága idejében fogalmazó volt a budapesti államrendőrségnél s ebbeli tisztjében tanulmányokat folytatott a külföldön nagy sikerrel működő „messzendszer bojt“ intézmény terén.

Igy indult meg nálunk, megelőzve Bécs városát is, ez a modern és hasznos üzleti vállalkozás, amely megszünteti a hordárok igénybevitelével járó mizériákat, szóval megszüntet minden bajt, csak a messzendszer bojt virágoztatva fel.

Ennek az érdekes és világvárosi vállalatnak már is oly fényes üzleti sikerei vannak, hogy a társaság a hadsereg mintáját követve, valóságos sorozást rendez dohány-utcai helyiségében, ahol a „tauglich“ fiukat besorozzák a „bojt“ csapatába s egyenruhába öltöztetve, számmal és biciklivel ellátva a közönség szolgálatára oktatják. A bojt üzlet oly kitűnően megy, hogy alig győzi a cég a sok megrendelést, folyton csilingel az iroda telefonja ezzel a felhívással:

— Halló! Központi iroda? Itt nagy a bojt! Kérek egy messzendszer bojt.

Mivel pedig a postásfiúcskáknak a közönséggel szemben — udvariasan és finoman kell viselkedniök, a cég felkérte Gyöngyi Izsót, színházunk ünnepelt komikusát, hogy költözzék a fővárosba s kezdje meg a cégnél a messzendszer bojt modor és illemlerélektetését. Persze a „tanár“ urnak busás jövedelmet ígért a cég, sokkal nagyobb, mint amennyit ennek a nagytehetségű, érdemes művészembernek bármely színigazgató fizethetne s így Gyöngyi mester legközelebb megválík a Zilahy Gyula társulattól, sőt valószínűleg magával viszi talentumát és bájos primadonna leányát Gyöngyi Jolánt is.

A debreceni közönség bizonyára őszinte sajnálattal veszi a kiváló és népszerű művészcsoport távozását, de mindenki tiszta szívből kívánja a sok csalódást végigküzdött Gyöngyi mesternek, hogy rövid idő alatt pesti háztulajdonos, sőt milliommós váljék belőle. Ezt a debreceni színháznál úgy sem érhetné el. Vagy elérhetné?

Az elvált asszony regénye-

Visszatért első feleségéhez.

Válás után.

Debrecen, december 10.

A debreceni anyakönyvi hivatal ujabban kezd az érdekes események színteré lenni, ami nem is oly csodálatos, mert itt végződik majdnem minden bohó szerelem s a szerelmes párok regényes utja mind ide vezet.

Sok dobogó szívű, mirtuskosorus menyasszonynak az esküje hangzott már el a Széchenyi-utcai anyakönyvi hivatalban. Az egész életre kiható esemény, amely itt lejá-

szódik, — sok érdekes történetet rejt magában.

Ma szintén egy érdekes esketési aktus folyt le az anyakönyvi hivatalban. Egy öregedő pár jelentkezett itt házasságkötés végett, akik — mikor még fiatalok voltak — már egyszer örök hűséget esküdtek egymásnak. Nagy Márton városi hajdu a vőlegény, a menyasszonynak pedig Kínál Erzsébet a neve.

Ezelőtt hat évvel még mint férj és feleség együtt éltek, de az ő házasságukban is az történt, mint az életben gyakorta szokás. Észrevették, hogy nem egymáshoz valók és elváltak.

Nagy Márton azonban hamarosan szerzett magának új segítő társat és megkérte Seres Eszter kezét, akit el is vett feleségül. Seres Eszter azonban gyöngye, törekeny testű, beteges asszony volt s egy-két évi házasság után meghalt.

A történetnek itt van a fordulója. Az elvált férj szívét, mint mindent átforgatta az idő s vissza vezette első feleségéhez Kínál Erzsébethez, akit ezelőtt hat évvel elhagyott. Erzsébet asszony is lecsendesedett már és újra szeretettel fogadta a megtérő férjet. Ma pedig már meg is kötötték a házasságot az anyakönyvi hivatalban s most már boldogan élnek, míg meg nem halnak.

TUDJA MÁR

mit kap ujságunktól
karácsonyi ajándéku!

SZÍNHÁZ.

A MAI ELŐADÁS SZINLAPJA:

Szombaton, 1909 december 11-én

Itt másodszor!

Meztelen asszony.

Színmű.

Ezt követi:

Itt másodszor!

A halottak visszajárna.

Dráma.

Oláh Gábor premierje.

(Meztelen asszony. — A halottak visszajárna. Bemutató előadás.)

Oláh Gábor nagy tehetségéhez méltó volt a mai est nobiles magatartása. Nem jelent meg a premierjén, nehogy a közönséget e fogultsággal vádolhassa valaki, ha esetleg a helyi szerző nagy sikert arat a drámáival. A „Meztelen asszony“ után oly lelkesen ünnepelték Oláh Gábort, hogy végre is megjelent a függöny előtt a derék Ferenczy, — aki a költő két drámáját rendezte — s a betegsége miatt távollevő szerző helyett megköszönte az óvációt...

Oláh Gábor tehát ma este nem volt a színházban és sajnálhatja, hogy nem látta mily nagy szeretettel és szimpátiával fogadta a debreceni intelligens közönség drámáinak ragyogó szépségeit és megdöbbentő igazságait. A mai premier a tiszta művészet jegyében született, ezt mindenki elismeri, aki a színházban volt, kivéve azt a néhány nyárs-polgár családot, akiket a Kiss Béla muzsikalja kissé korán csábított el a premierről.

Ettől eltekintve az Oláh Gábor helyébe én mégsem a debreceni színházzal adattam

volna elő a két új drámát. A Csokonai városa még mindig idegenkedik az irodalomtól, maga a Csokonai-kör sem mer nyitlan a modern kultúra mellé állani s még kissé ott botorkál valahol a Hortobágy délibábos határain De magának a színháznak sem valami kedves az abszolút irodalom. Az Iglói diákok tetszik ott, amelyet könnyű interpretálni, mert nincs benne semmi s amely mégis telt házakat vonz.

Oláh Gábor sokkal nagyobb költő, sem hogy elfogult lehessen vele szemben a kritika. Leszögezhetjük tehát bátran, hogy drámái nem tökéletesek. Sok bennük a lírai elem, az író szubjektív világa, amely ugyan gyönyörű vallomásokot rejt, de sokszor a színszerűség rovására tirádkba olvad. De ha ezt a hibát a drámairó Schillernek is megbocsátotta a világirodalom, mennyivel inkább megbocsátathatjuk a lírikus Oláh Gábornak, aki a miénk s aki még nem forrotta ki magát tökéletes drámáiróvá. Hiszen ha ilyen scenikai hibái nem volnának a darabjainak, őt kellene tartanunk a komoly drámairó egyik legnagyobb művészenek. Mutatja ezt az a külső jelenség, hogy ahol megfigyeljük a maga nagy „én“-jéről, szubjektív gondolatairól, ott tökéletes drámái hangulatot teremt, mint például a „Halottak visszajárna“ önkéntesének nagy jelenésében, amelynek hatalmas, forró sikere volt. Csak a malicia mondhatja, hogy Oláh Gábor nem tud tökéletes drámát írni, tud ő, meg van hozzá minden kvalitása, de nem akar, mert többre becsüli a megtisztult, abszolút lírát az élet tragikomédiáinak vegyes értékű beállításánál.

A „Meztelen asszony“ azonban a legszigorubb mérték szerint is tökéletes sikerült. Színszerű, természetesen, szinte művészi könnyűséggel leperdülő eszelekvény, amelynek artisztikus tartalma és a kidolgozása. A meséjét már ismertettük. Most — mikor a műhely lázas robotjában szép és helyes szavakat nincs időnk keresni — örömmel állapíthatjuk meg, hogy ez a kis egyfelvonásos színmű az új esztétika bölcsőjében született, amely szerint olyan nagy paradoxigazságok, mint: a művészetben mellékes az erkölcs, a természet utánozza a művészetet, a meztelen test szép és művészi stb., győzedelmeskednek a tehetségesek elnyomását célzó ósdi és művésziellen felfogáson. Nagy és őszinte sikert hozott a „Meztelen asszony“ a költőjének, aki e kis dráma minden alakját a modern élet létért küzdő, egymást eltiporni akaró alakjai közül ragadta ki s állította a művészi igazságok stilszerű, hangulatos keretébe. A főbb szereplők: Hahnel Aranka (a modell), Kardos Géza (Hollós), de különösen Kemény Lajos (Reiner) szeretettel segítették diadalra az értékes, irodalmi eseményt jelentő színművet, amely után a közönség lelkesen ünnepelte és percekig tartó tapsviharral hívta a távollevő költőt.

A „halottak visszajárna“ egészen más barázdákat szántó, három felvonásba osztott, társadalmi színmű, amely a Jávor család komor, gyászos tragédiája keretében valóságos ditirambust zeng a Mors Imperator, a győzedelmes halál mindenkefelett álló erejének. Az életünk hazug, de a halálunk igaz, a halottak mindig visszajárna hozzánk nemcsak a lelkiismeret itélő szavában, hanem a bűneink tisztító tűzében, hanem a természeti erőben is így a gyilkos, romboló vízben... S már ezért a 3-ik felvonásbeli nagy gondolatért és drámai mélységért, amely a Tisza áradó vizét teszi meg a halál szimboliztikus kísértőjének az exaltált, babonás Ágota néni csodás művészetével megirt jelenetében, ezért az egyért is hódolattal kell meghajtani a kritika zászlaját Oláh Gábor előtt, aki — hiába mondják a felületes megértők Ibsen és más szimboliztikusok utánérzőinek — egyike eme darabjában is a legnagyobb drámairó talentumoknak. Ha a saját fegyelmezettsége, színpadi ismerete s a rendezés nagyobb komolysága segítették volna, elhagyja drámájából a kirívó, felesleges tirádkat, letompítja a borzalmas gyász paroxizmusba hajló, vigasztalanul sötét tónusát

Fizessen elő lapunkra! Ingyen kapja a „Debreceni Képes Kalendárium“-ot és januárig e lapot.

s több gondot fordít a drámai élet lüktető elevevességére. Akkor a halottak visszajárnak hatalmas külső sikert is ért volna el, míg így az első felvonás után a dráma külső sikerének elmaradása csak a megértők kis csapatát nem ejtette zavarba. Nagy szépségekkel, esillogó ötlet és igazság-gyömántokkal telerakott, költői munka ez, amely dicsőséget szerez az Oláh Gábor zsenijének.

A szereplők közül Kardos Gézának (Kálmán önkéntes) olyan hatalmas, őszinte sikere volt, amilyen kevés volt még a debreceni színházban. Mintegy tizszer hívták a darab végén a lámpák elé. Tehetséges, intelligens fiatal színész ő, csak ne bizza magát a közönség változó kegyére, hanem haladjon a művészet önmagáért való útjain. Ágota néni szerepében Gerő Ida asszony oly mély és szimboliztikus jelentősége mellett mégis oly egyszerű és igaz művészetet produkált, hogy szeretnénk volna hálás tisztelettel megcsókolni annak a nagy asszonynak a kezét, aki ennyire megbecsüli egy magyar író munkáját. Gazdy Aranka a dráma egy szintén szimboliztikus szépségeket magában rejtő alakját a Walkör-asszonyt sok megértéssel és mély bensőséggel játszotta — Lugosi, Hegedűs szintén művészt és értékest produkált. Mártonffy László az első felvonásban meglepően érdekes, — szinte tökéletes művészi vonásokat váltott ki a játékaival, itt csak enervált volt, de később átért az Ibsen Oswaldjának a paraliztikus drámájára, ami — különösen a szobor jelenetben — a rendezés tévedése. Báthory Mária kedves és finom volt ezuttal is és őszinte volt a fájdalma, szenvedése is. Árkosi Vilmos (Jávor) azonban méltatlanul bánt el a szerepével, holott az ő kezében volt a darab sorsa. Talán nem tetszik neki az irodalom? Gara Akos.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal az Elvált asszony kerül színre ezuttal először délután. A főszerepeket csak úgy mint este Zilahyné, Szilassi Etel Gyön yi Jolán, Horváth, Ligeti, Árkosi, Torma, Gyöngyi Izso adják. Este 7 és fél órakor rendes helyárrakkal a Tatárjárás adatik a már tavalyról ismert kiosztás elsőrangú szereplőivel. Mogyorósi önkéntes szerepét Szilassi játszva először nálunk.

TÁVIRATOK.

Sürgetik a városok millióit.

Budapest, december 10. A rendezett tanácsú városok polgármesterei ma Szentpály miskolci polgármester vezetésével ma délelőtti tisztelegtek Andrássy Gyula belügyminiszternél és Telszky belügyminiszteri államtitkárnál, kérve, hogy a városok részére megszavazott kémihió koronát sürgősen kiutalják. Andrássy belügyminiszter kilelentette, hogy méltányolja a küldöttség kívánságát és megígérte, mindent megtesz hatáskörében, hogy a pénzt mielőbb megkapják. Telszky államtitkár is biztosította a küldöttséget, hogy kívánságuk mielőbbi megoldását támogatni fogja.

A nagybeteg belga király.

Budapest, december 10. Brüsszelből táviratozzák: Lipót király egészségi állapota délután kielégítő volt. A király a délután folyamán négy személyiséget kihallgatáson fogadott.

A kasszafurók nyomában.

Budapest, december 10. A budapesti detektívtestület azon buzgólkodik, hogy a kasszafurókat elfogja. Ma délelőtti az Istenhegyi-ut 40. számú villában három embert fogtak el, akiknél sok lopott holmit ládákban találtak. Az elfogottak neve Bakcs, Bartusek és Kolarik. A két utóbbi külföldi. Már be is ismerték, hogy a kasszafurások egy részét ők követték el, de egy német ember felbiztatására s ők csak eszközként szerepeltek a Budapestben az utóbbi időkben tömegesen elkövetett kasszafurásoknál.

OLCSÓ IRÓGÉPEK!

Minden rendszerűek. kitűnő állapotban, jótállással adatnak el.

„MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat öagnél. Speciális javító műhely!

ADLER

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írásu és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

kizárólagos képviselő: Debreczen és Hajdumegyére.

Kellékek

valamennyi rendszerű író, és sokszorosító gépekhez!

COPYING OFFYCE! gépiró, másoló és sokszorosító iroda. Telefon 5—40.

Debreczen Arany János-u. 2.

Bejárat a II-ik kapun.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

A k s teremés igen természetes ellenszegülése a kosár telberítésével végződött s az ily esetben szokásos sirás és kiáitozás nyomban követte a szomorú eseményt.

A nő azonnal érvényesíté az ily helyzetben tanácsos gyógyszer. Elvette az idősb gyermek kezéből a gummis üveget s jó pofont applicál arcára, a kisebb-keket lábra állítá s mindkettőt „zugba“ tette, hogy nyugta legyen tőlük. Ezt téve, összeszedte a papirfoszlányokat, melyek a felbortott papirkosárból kiestek, visszalökte azokat a gummis üveggel együtt a papirkosárba előhozta vedret s az egész kosár tartalmát abba átűrité. Aztán átment a folyosó negyedek s utolsó szobájába s ott az napra bevégző munkáját.

A házat a gyermekekkel együtt elhagyva a szemétdombhoz vitte a megelt vedret és ott egy kis mélyedésben, a többi lim-lom közt kiűritette. Azután haza vitte a gyermekeket és így vége volt a napnak.

Ez volt az eredménye azon kiküldetésnek, melyre az ügynök vállalkozott, Csak ennyire emlékezett a nő, többre nem. (Folyt. köv.)

Kiadóhivatali üzenetek.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Tisztelettel kérjük mindazokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése lejár, sziveskedjenek a megújítás iránt idejekorán intézkedni, hogy a lapot továbbra is fennakadás nélkül küldhessük.

Hátralekos előfizetőinket értesítjük, hogy 300 oldalra terjedő képes nagy naptárunkat addig nem kapják meg, míg az 1909. évi teljes díjat ki nem egyenlítik. — **Miután ezen nagyszerű naptár már a legközelebbi napokban kerül szétosztásra,** kérjük a hátralekók sürgős beküldését.

A legszebb

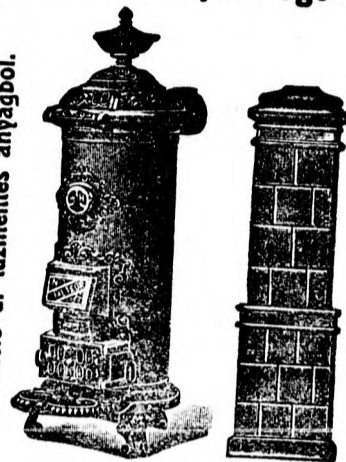
karácsonyi és újévi ajándék
Némethy „platinotypia“ arcképei.

Porcellán kályhák

budweisi és honi gyártmányban.

„METEOR“ folyton égő kályhák

Felülhatalan fűtőképességgel.
Tűzélő ür tüzmentes anyagból.

Legnagyobb tüzelőanyag megakarítás! Kis helyet foglal el! Árkap ingyen és bérmentve.

BERAKOTT ÉS VÁSLEMEZ

TAKARÉK TŰZHELYEK.

TÓTH GYULA DEBRECZEN

vasnagykereskedő.

városházépület, Plac-u.

Legszebb!

Legtöbb örömet szerző!

Maradandó értékű!

karácsonyi ajándékok

csakis a

Löfkovits Arthur és Társa

országos híru ékszerész és órász üzletében

kaphatók.

14.316—1909. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Tiszapolgári Gazdasági és Keresk Hitebank Rt.** végrehajtónak **Huppaner József** egyeki lakos végrehajtást szenvedő elleni 1400 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreceni kir. törvényszék területén lévő, Egyek község belterületén fekvő, az egyeki 168. sz. tjkvbn A + 3. sorsz. 4. hrsz. alatt foglat, végrehajtást szenvedő nevén álló házas btelekre 2000 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendeli és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1910. évi január hó 5-ik napján, délután 4 órakor** Egyek község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár kétharmadán alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20%-át, vagyis 400 korona — fillért készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanra megállapított kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért összeg 20%-áig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó árverésben részt nem vehet.

Debreczen, 1909. évi október hó 11.

Kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Bolváry,

kir. törvszéki bíró.

SZABADALMAK,
védjegy- és mintavédelem, az összes kultur-
államokban

GUSZTÁV BÉLA okl. mérnök, szabalmi ügyvivő
Budapest, VII., Erzsébet-körut 13.
Telefon 172—74.

Karácsonyi ajándéknak
alkalmas esinos

ÉKSZEREK
olesón szerezhethők be

VÁGI ISTVÁN
ékszerésnél

Miklós-utca 10. sz. alatt.

Ez alkalomra szép kivitelben alakít át ékszereket és vállal mindennemű javítást.

A „DEBRECZEN”-re

mindennap lehet előfizetni, ki most eléfizet, januárig ingyen kapja a lapot

Bosznay J. és Társa

divatáruházában
a nagyszabásu
karácsonyi vásár
megkezdődött.

Minden vevőnek érdekében áll az **az 50%-al leszállított ruhakelmék, selymek és mosóárúk** óriási halmazát megtekinteni. Különösen feltűnést keltenek jó minőségük és rendkívül olcsó árúknál fogva:

- Francia delinek ... .. 43 kr.
- Bluz és ruhaselyem, több ezer méter ... .. 65 kr.
- Gyapju ruhaszövetek ... 39 kr.
- Flanell Barchetek, prima minőség ... .. 26 kr.
- 120 cm. csikos divatszövet 98 kr.
- Francia flanell, tiszta gyapju ... .. 65 kr.
- Selyem batiszt uj mintákban ... .. 33 kr.
- Mosó delin ... .. 26 kr.

Szövet-, selyem- és mosó maradékok rendkívül leszállított árakban
Mintákat vidékre készséggel küldünk.

Bosznay J. és Társa
divat- és szőnyegáruháza
Debreczen, Kossuth-u. 5.

SZABÓ LAJOS FIAI cég
divatáruházában

leszállított árak mellett
karácsonyi vásár
folyamatban van.

➡ Árak, minőségek, választék versenyen kívül! ➡

- Sport flanel . . . . . eddig 24 krajeár **17 kr.**
karácsonyi ára
- Velour Velez. . . . . eddig 36 krajeár **26 kr.**
karácsonyi ára
- Mosó delain . . . . . eddig 42 krajeár **26 kr.**
karácsonyi ára
- Francia delain . . . . . eddig 85—90 kr. **50 kr.**
karácsonyi ára
- 115 cm. Angol szövet eddig 80 krajeár **50 kr.**
karácsonyi ára
- 110 cm. Divat szövet eddig 165 kraje. **90 kr.**
karácsonyi ára
- Ruhaselymek . . . . . eddig 2—3 forint **1 frt.**
karácsonyi ára

A többi föl nem sorolt mintázott, különféle egyszínű kelméknél **40--50%-os árengedmény!**

MEGLEPŐ SZINTECSODÁLA
TÖBBSZÖR GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor-, vese-, hólyagés
belbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale
köszvény és hugysavas
diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható:

KONTSEK GÉZA

(fűszer- és csemege kereskedésében
DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani a legjobb s legolcsóbb pontosan szabályozott

Órámat

a következő szabott árak mellett:

Ébresztő óra 1 frt 60, 1 frt 80 és 2 frt.
Nickel zsebóra 2 frt 50, 3 frt és 3 frt 50.
Inga óra, 1 napos, felet és órát ütő, szép hangos ütéssel, 70 cm. tokban 6 forint, 100 cm. tokban 8 frt 50; 8 napos, 100 cm. tokban 10 frt 50, harangütéssel 12 forint.
Konyha óra 2:50, 3:50, 4— forint. Zsebóra üveg 15 kr., mutató 10 kr. Inga órák 3 évi jótállással. Ébresztők és zseborák 1 évi jótállással.

Óra javítások a legjobban javítva s legolcsóbban 1 évi jótállással mellett.

Kiváló tisztelettel

BLATTNER BÉLA
UTODA

FÜSI GÁBOR
DEBRECZEN, Kossuth-u. 4. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azonnal minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbéli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Levélbélyegeken is lehet az apróhirdetéseket árát mellékelni. A kiadóhivatal fentartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. Beérkezett ajánlatokat a kiadóhivatal bármely címre továbbít, ha a hirdető e célra megfelelő postadíjat küld.

Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8—12-ig és d. u. 2—7-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. 1. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha bntort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik:

„Barna”, „Imádott”, „Titok 15”.

Kismama! levelet küldöttem a kiadóba. Vasárnap délelőtt átveheti. Prémis galléru hadfi.

Akinek nincs kiterjedt ismerettsége és nőszülni vagy férjhezmenni akar, tegyen megfelelő hirdetést közzé lapunkban s olyan feleséget vagy férjet fog találni, amilyent óhajt.

Szökeahaju leánnyal vagy fiatal özvegygel barátságra lépne fiatal hivatalnok. Levél „Szökeahaju” jelígre a kiadóba kérétek. Titoktartás biztosítva.

Torus, nem volt megint ott, kis hamis, irjon! „Cvrano” jelígre a kiadóba.

Magika, levelét köszön kaptam, kérek újabb értesítést előbbi címre 13-áig saját címevel ellátva. „Titok 15”.

Tisztességes, szép, finomlelkű uri leány vagyok, e-zmezerébe lépnek oly diszkrét uri fiatal emberrel, aki nem hozomány vadász. Levelet „Tisztességes asszony a nő” a kiadóba.

Özvegy vagy unatkozó hölgyek ismeretségét keresem „Hű lovag” leveleket e lap kiadóhivatalába.

Modern hölgyek vagy özvegyek, kik unatkoznak és óhajtanak egy fess uri ember dtserőt barátságát, irjanak „Hajnalhasadás” jelígre a kiadóba.

Lakás.

Utcail butorozott szoba, külön bejáratú kiadó. Címe a kiadóban.

Csinos, butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban megtudható.

Egy kis butorozott szoba, közel a Fő-térhez, azonnal kiadó.

Ajánlat.

„Jes” porcellán poudér és trilet borax arckém kapható **Vidánál**, Városház alatt.

Egy jó zongora eladó. Cím a Csáthy-féle könyvkereskedésben, Egyháztér 2. sz.

Sajat termésű ó- és uj érmelléki hegyi fajborok, különböző éveiek, kapható 50 literen felül Tóth Sándornál, Hunyadi-u. 26. szám, Debreczen.

Gyöngyvirág Crème kapható Mihalovits Jenő gyógyszerárában.

Tanítónő, keresztyény, elemi iskolás gyermekek mellé állást keres. „Megbízható” jelíggel a kiadóba kerek.

Kereslet.

Ügynökök magas jutalékkal felvételnek. Cím a kiadóban.

Ügynököt keres egy helybeli cég, biztos mellékkereset. Cím a kiadóban

Pénztárvoknó felvétetik, ki gyakorlattal bír, előnyben részesül. Félégyházy Jánosnál Piac-utca 65.

Négy középiskolát végzett, keresztyény, jó családból való fia tanulónak felvétetik Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

Lapunk utcai elárúsításához fluk (Rik-kancsok) felvételnek.

Eladás.

Egy hat lóerejű gőzmotor — gazdaságban is alkalmas — jutányos áron eladó. Cím a kiadóban.

Bihardlószege egy nagy jövedelmű szőlő, 6 hold, 2 nagy pincével, kényelmes lakással, teljes berendezés, borház, hordók stb. előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni dr. Csáthy Dezső ügyvédi irodájában, Piac-u.83.

Egy latin-magyar-francia szótár 1782-ik évi, eladó. Cím a kiadóban.

Bihar—Dlőszegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz.

Makulatura ujságpapír kiló- vagy mázsa számra a lap kiadóhivatalában eladó.

Donogán és Somossy

cégnél

DEBRECZEN,

Kistemplombazár,

megkezdődött a nagy

karácsonyi vásár.

Elsőrendű árúk kerülnek eladásra leszállított árak mellett.

Kizárólag magyar gyártmány!

Kiváló olcsó és elismert jó

K 7.—

Férfi füzös cipő feljebb

K 6.—

Női füzös cipő

feljebb.

K 3.60

Gyermek- és leánycipő feljebb

TURUL

czipőgyár r.-t. TEMESVÁR.

Legjobb bevásárlási forrás

tartós, jutányos és divatos

CZIPOÁRUKBAN szabott, a czipő talpába bevészt gyári árakkal.

Különlegesség „GOODYEAR WELT” árúban. A jelenkor elismert legjobb minősége.

„TURUL” czipőgyár részvenytárs. Temesvár.

Főraktár: Debreczen, Piac-utca 52.

Telefonszám 691.

Telefonszám 691.

Kizárólag magyar gyártmány!